

НАПРЯМИ СТВОРЕННЯ І РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВО-ФІНАНСОВИХ ГРУП НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ З МЕТОЮ САНАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ У ГАЛУЗІ ВИРОБНИЦТВА ДЕРЕВИНИ І ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

© Колісник М.К., Сміх К.Е., Гудзій О.В., 2006

Визначено переваги проведення санації підприємств Львівської області шляхом утворення ПФГ. Запропоновано класифікацію пропонованої ПФГ у Львівській області в галузі виробництва деревини і целюлозно-паперової промисловості за різними характеристиками, а також запропоновано перелік підприємств, банків, страхових і інвестиційної компаній, які можуть ввійти до складу новоствореної ПФГ.

Definite advantage leadthrough of sanitation enterprises of the Lviv region by formation of IFG. Classification of offered IFG in the Lviv region in industry of production wood and cellulose-paper industry after different descriptions, and also is offered the list of enterprises, banks, insurance and investment companies which can enter in the complement of accrued IFG.

Постановка проблеми. Недостатня реалізація нагромадженого у світі досвіду щодо створення й діяльності вітчизняних ПФГ, недоліки законодавства, невдалі спроби винайти особливий шлях розв'язання проблем інвестування в Україні призвели до практично повної відсутності зазначених угруповань в економіці країни, зокрема й у Львівській області. ПФГ є економічними суб'єктами, які акумулюють значний капітал для реалізації власної діяльності, а це дасть змогу забезпечити санаційні заходи щодо неплатоспроможного підприємства необхідними фінансовими ресурсами. Водночас потрібно зазначити, що з метою покращання інвестиційного клімату в Україні, сприяння залученню інвестицій в економіку держави та враховуючи пропозиції українських і міжнародних ділових кіл, Президент України від 28 жовтня 2005 року підписав Указ "Про заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні", в якому визначено, що Кабінет Міністрів України у двомісячний термін повинен розробити та внести на розгляд Верховної ради України законопроект щодо вдосконалення законодавства з питань створення інтегрованих фінансово-промислових груп та інших господарських об'єднань. На нашу думку, для формування законодавчо-нормативної бази щодо створення фінансово-промислових груп потрібно врахувати перспективи регіонального розвитку ПФГ. Формування регіональних ПФГ, крім росту конкурентоспроможності, може прискорити антикризово-реформаційний розвиток регіону, активізувати інвестиційний процес, зрушити з місця структурну перебудову, сприяти росту науково-технічного потенціалу Львівської області, вирішити проблему неплатежів та затримки заробітної плати. За відповідної державної політики створення ПФГ в різних регіонах України може стати одним із реальних методів підвищення ефективності підприємництва, подолання депресивної фази кон'юнктури в ринковій економіці, каталізатором концентрації інвестиційних ресурсів у пріоритетних напрямках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Однією з найважливіших умов ефективності ринкових перетворень в економіці України є формування низки базових засад нормальної роботи суб'єктів господарювання, серед яких важливе значення має належний рівень взаємодії банківського та промислового капіталів.

Сьогодні у світі накопичено великий досвід створення й розвитку ПФГ. Економічний стан країн, пріоритети державної політики, національні та історичні особливості і насамперед ставлення держави до ПФГ великою мірою зумовили як способи їх створення й організації діяльності, так і перспективи розвитку. Аналіз зарубіжного досвіду переконує, що ПФГ залежно від національної специфіки тих чи

інших країн мають свої особливості й відмінні риси як щодо їхньої організації, так і щодо подальшого процесу функціонування та водночас підпорядковуються загальним закономірностям.

Так, створення ПФГ за кордоном – це найчастіше не організаційно-правовий процес оформлення взаємодії фінансових і промислових компаній, а зв'язки, що склалися тривалий час за допомогою системи участі (зокрема перехресного володіння акціями), довгострокових зобов'язань та інших форм залежності промислових, торговельних, фінансових фірм й організацій [1, с. 164–168].

Немає стандартизації принципів, за якими виникають ПФГ, як у галузі спеціалізації, так і у виробничій та географічній диверсифікації, внаслідок чого існують багатогалузеві, спеціалізовані за деякими галузями, регіональні, національні, зокрема багатонаціональні (глобалізовані) ПФГ. Головним чинником їхнього функціонування є можливість отримати додаткову вигоду від консолідації капіталів та розширення сфери їхнього впливу. Для таких ПФГ характерною особливістю є відсутність будь-якої формально закріпленої організаційної структури.

Аналіз досвіду створення ФПГ, на наш погляд, дає можливість систематизувати основні причини їх становлення, чинники, вплив яких обумовлює необхідність формування таких інтегрованих утворень, а також визначити передумови створення ФПГ на теренах України та накреслити їхні завдання і перспективи реалізації переваг цієї форми фінансово-промислової інтеграції на регіональному рівні [1, с.167].

Ситуація, яка склалася із створенням як формальних, так і неформальних ПФГ, свідчить про те, що в українській економіці існує об'єктивна необхідність у використанні цієї організаційної форми в різних регіонах нашої держави.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у тому, щоб дослідити напрями створення і розвитку промислово-фінансових груп на регіональному рівні з метою санації підприємств у галузі виробництва деревини і целюлозно-паперової промисловості на прикладі можливих учасників інтеграційного процесу Львівської області.

Виклад основного матеріалу. У нашій країні реально існують економічні передумови для створення та функціонування ПФГ у провідних галузях національного виробництва. Виникнення українських промислово-фінансових груп як структур промислово-фінансової інтеграції забезпечуватиме ефективний (за рахунок раціонального використання фінансових ресурсів) і прискорений розвиток науки та промислового виробництва шляхом диверсифікації в напрямках освоєння нових видів продукції та послуг, що гарантують високий розмір прибутку. За умов державної політики ПФГ стають заходами комплексного і економічно ефективного завантаження потужностей підприємств, які не отримали достатньо замовлень для державних потреб.

Формування промислово-фінансових груп як на регіональному, так і на міждержавному рівнях позитивно вплине на розвиток вітчизняної економіки, що зміцнить Українську державу. Можна виділити основні напрями впливу, наведені на рисунку.

Одночасно з розвитком ПФГ необхідно використовувати методи антимонопольного регулювання для обмеження економічного диктату груп. Тобто державні органи повинні слідкувати, щоб діяльність ПФГ мала олігопольний, а не монопольний характер.

На шляху санації підприємств шляхом утворення ПФГ на регіональному рівні практично відсутні суттєві перешкоди, оскільки [3, с. 182–188].:

1) ПФГ акумулюють фінансовий і промисловий капітал для реалізації власної діяльності, а це забезпечить санаційні заходи щодо неплатоспроможного підприємства необхідними фінансовими ресурсами;

2) створення ПФГ є великим економічним проектом і передбачає детальне планування організаційних та фінансово-господарських аспектів, а отже, залучення фінансово неспроможного підприємства до створення ПФГ буде пріоритетним для державних органів виконавчої та судової влади;

3) основною метою учасників комітету кредиторів є покриття зобов'язань підприємства перед ними, а фінансове оздоровлення підприємства у складі ПФГ є найперспективнішим шляхом покриття кредиторської заборгованості такого підприємства;

4) ініціаторами утворення ПФГ є економічно сильні підприємства, представники яких мають набагато більше реальних можливостей вирішити всі спірні питання з акціонерами (засновниками,

учасниками) фінансово неспроможного підприємства щодо планових санаційних заходів, на відміну від інших можливих санаторів підприємства.

Санація підприємств шляхом утворення регіональних ПФГ має вагомі переваги над “традиційними” санаційними заходами, оскільки :

1) правові аспекти санації фінансово неспроможного підприємства можна вирішити швидше та на якісно вищому рівні, ніж за традиційної реалізації фінансової санації на ухвалу господарського (арбітражного) суду за участі “звичайних” санаторів, які не володіють настільки великими організаційними та фінансовими можливостями, як і учасники ПФГ;

2) існує можливість ефективного використання такого засобу санації, як реструктуризація підприємства, а насамперед таких форм реструктуризації, як реструктуризація виробництва, активів та фінансова реструктуризація;

3) з’являється можливість ефективніше використовувати всі можливі внутрішні фінансові джерела санації підприємств;

4) практично відпадає потреба у санації балансу підприємства, внаслідок якої найчастіше скорочується статутний фонд підприємства;

5) фінансування санаційних заходів не буде обмежуватися лише реалізацією внутрішніх джерел санації та санацією балансу, а буде здійснюватись, в основному, за рахунок зовнішніх джерел санації, а отже, надійнішими та ефективнішими методами.

Напрями впливу на розвиток вітчизняної економіки внаслідок формування регіональних ПФГ

Враховуючи особливості створення, функціонування і перспективи розвитку промислово-фінансових груп, напрями впливу на розвиток вітчизняної економіки внаслідок формування регіональних ПФГ і переваги санації підприємств шляхом утворення регіональних ПФГ, ми проаналізували діяльність різних галузей економіки Львівської області з метою побудови проектного варіанта створення ПФГ в окремій галузі економіки нашого регіону.

Отже, у Львівській області найбільше підприємств обробної і машинобудівної промисловостей, найменше підприємств з виробництва електроенергії, газу та води. Мала кількість підприємств добувної, хімічної і нафтохімічної промисловості, а також металургії, що зумовлено відсутністю ресурсів.

Спочатку ми проаналізували розвиток промисловості у Львівській області (з використанням статистичних даних Львівщини за останні роки) з метою виявлення слаборозвиненої галузі (табл. 1 та 2).

З вищенаведеного можна зробити висновок, що найбільше промислової продукції у Львівській області виробляють підприємства обробної і харчової промисловостей, а також у нашому регіоні наявна продукція машинобудування, електроенергії, газу та води.

Таблиця 1

Кількість промислових підприємств у Львівській області по роках

Галузі	2002 рік	2003 рік	2004 рік
добувна промисловість	33	35	40
обробна промисловість	2894	3096	3206
харчова промисловість	490	502	505
легка промисловість	419	443	437
виробництво деревини	310	360	389
целюлозно-паперова промисловість	342	387	413
хімічна і нафтохімічна промисловість	195	204	213
металургія	137	147	167
машинобудування	513	555	565
виробництво електроенергії, газу та води	84	92	85

Таблиця 2

Обсяг промислової продукції за видами діяльності у Львівській області по роках

Галузі	2002 рік	2003 рік	2004 рік
	млн.грн.		
добувна промисловість	515,4	462,7	502,1
обробна промисловість	3490,6	4181	4434,4
харчова промисловість	1286,6	1515	1551,2
легка промисловість	209,5	242,5	243,9
виробництво деревини	73,4	94,4	155,1
целюлозно-паперова промисловість	363,2	482	515,9
хімічна і нафтохімічна промисловість	278,8	336,8	392,5
металургія	89,1	135,5	120
машинобудування	551,7	759,9	708,9
виробництво електроенергії, газу та води	626,8	698,6	687,6

Для того, щоб зробити остаточний висновок, необхідно розглянути усереднений показник обсягу продукції на одне підприємство у Львівській області (табл. 3).

На основі вищенаведених статистичних даних можемо зробити висновок, що у Львівській області слаборозвиненими є такі галузі: обробна промисловість; легка промисловість; виробництво деревини; целюлозно-паперова промисловість; металургія.

У нашій області наявні ресурси для виробництва деревини і розвитку целюлозно- паперової промисловості, тому ми пропонуємо створити ПФГ у цій галузі (табл. 4).

**Усереднений показник обсягу продукції на одне підприємство
у Львівській області за 2002–2004 роки**

Галузі	2002 рік	2003 рік	2004 рік
	млн. грн.		
добувна промисловість	15,618	13,22	12,5525
обробна промисловість	1,2062	1,35042	1,383157
харчова промисловість	2,6257	3,017729	3,071683
легка промисловість	0,5	0,547291	0,558124
виробництво деревини	0,2368	0,262222	0,398715
целюлозно-паперова промисловість	1,062	1,245478	1,249153
хімічна і нафтохімічна промисловість	1,4297	1,65098	1,842723
металургія	0,6504	0,921769	0,718563
машинобудування	1,0754	1,369189	1,25469
виробництво електроенергії, газу та води	7,4619	7,593478	8,089412

Таблиця 4

**Фінансові результати діяльності промислових підприємств деревообробної
та целюлозно-паперової промисловості Львівської області за 2002–2004 роки**

Види діяльності	Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування			Чистий прибуток, збиток (-)		
	За діючими цінами, млн. грн.					
	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2002 рік	2003 рік	2004 рік
Виробництво деревини та виробів з дерева	-16,1	7,2	15,7	-16,5	6,0	11,9
Целюлозно-паперова промисловість, поліграфічна промисловість, видавнича справа	13,2	5,2	22,4	5,8	1,0	18,1

З табл. 4 можна зробити висновок, що фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування виробництва деревини та виробів з дерева у 2002 р. був від'ємний, а, отже, підприємства цієї галузі зазнавали збитків, але у 2003 р. ситуація змінилась на краще – спостерігається тенденція зростання.

У целюлозно-паперовій, поліграфічній промисловості, видавничій справі за даними роками спостерігається позитивний фінансовий результат, хоча у 2003 р. він зменшився у 2,5 раза.

На нашу думку, ПФГ у виробництві деревини і целюлозно-паперовій промисловості Львівської області можна класифікувати за такими ознаками:

- 1) спосіб створення;
- 2) центр створення групи;
- 3) масштаби діяльності;
- 4) тип організаційної побудови;
- 5) вид групи;
- 6) за масштабами виробництва, кількості підприємств-учасників, середньосписковій чисельності працюючих.

За способом створення пропонується ПФГ є сформованою в ініціативному порядку (в результаті договірному процесу на добровільній основі; ринковими методами консолідації пакетів акцій).

Ми пропонуємо створити ПФГ, центром формування якої є промислові підприємства в обсязі 66 %, кредитно-фінансові інститути становили би 29 %, а інші підприємства – 5 %.

Головною умовою виникнення промислової ПФГ є необхідність забезпечити промислово-технічний розвиток групи. Вона орієнтована на інтереси приватних підприємств і ринкових умов праці.

За масштабами діяльності ця ПФГ є регіонального характеру і активно підтримується місцевими органами виконавчої влади та розглядається ними, з одного боку, як спосіб покращання позиції регіону

відносно центру, а з іншого – як засіб вирішення регіональних економічних і соціальних задач. Місцеві адміністрації могли б пов'язати формування ПФГ з великими регіональними програмами, які забезпечують структурну перебудову технологічно пов'язаних підприємств з врахуванням пріоритетних завдань збереження зайнятості населення і вирішення екологічних проблем.

За типом організаційної побудови ми пропонуємо створити “м'яку” асоціативну структуру, засновану на розвитку внутрішніх договірних відносин. У першу чергу це розглядається як найбільш швидкий і дешевий спосіб апробації можливостей спільної діяльності. Крім того, “м'які” групи мотивують об'єднання з виробниками подібної продукції. Але як показує практика, коли “м'які” групи вичерпують свої можливості ефективного ведення бізнесу, на їх місце приходять більш “тверді” холдингові компанії. Холдинг як форма організації ФПГ передбачає наявність материнської і дочірньої компаній. Перша володіє другою, тобто має контрольні пакети акцій. Така група створюється поглинанням нових, незалежних компаній.

За видом наша ПФГ буде вертикальною, оскільки це група, в якій підприємства-учасники випускають один вид продукції, але виробляють його на різних стадіях. Можливо, через деякий час наша ПФГ стане конгломератом, тобто буде групою, до складу якої входитимуть декілька безпосередньо не пов'язаних між собою виробництв.

За масштабами виробництва, кількістю підприємств-учасників, середньосписковою чисельністю працюючих пропонується ПФГ буде середньою (табл.5).

На нашу думку, до підприємств, які можуть входити до ПФГ, що займається виробництвом деревини і целюлозно-паперовою промисловістю, в Львівській області можна віднести: ВАТ “Жидачівський целюлозно-паперовий комбінат” (виробництво паперу і картону), ТзОВ “Дунапак – Україна” (тара паперова), ТзОВ “Прем'єр-Груп” (поліграфія), ВАТ “Кохавинська паперова фабрика” (виробництво паперу), ТзОВ “Видавнича група Експрес” (видавнича справа), Підприємство “Кроно Львів”, ТзОВ “Єврошпон”, Тзов “Лідан ДК”, Рава-Руський шпалопросочувальний завод.

Таблиця 5

**Середньорічна чисельність промислово-виробничого персоналу
деревообробної, целюлозно-паперової, поліграфічної промисловості,
видавничої справи у Львівській області по роках**

Види промислової діяльності	2002 р.	2003 р.	2004 р.
	тис. осіб		
Виробництво деревини та виробів з дерева	2,431	2,803	2,938
Целюлозно-паперова, поліграфічна промисловість, видавнича справа	6,303	6,665	6,679

Стосовно банківських установ, то тут необхідно проаналізувати діяльність банків Львівської області за 2002–2004 роки, зокрема ВАТ СКБ “Дністер”, ВАТ “Електрон Банк”, ВАТ “Банк Універсальний”, АТ “Кредит Банк (Україна)”. Результати порівняльного аналізу наведено в табл. 6.

Таблиця 6

Основні показники діяльності банків Львівської області за 2002–2004 роки

Назва показника	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2002 рік	2003 рік	2004 рік
	АТ “Кредит Банк (Україна)”			ВАТ “Банк Універсальний”		
Статутний капітал (тис. грн.)	143549,5	143549,5	143549,5	55000,0	55000,0	55000,0
Регулятивний капітал (тис. грн.)	124689,5	136397,8	143295,2	48792,5	63032,7	68062,7
Фінансовий результат діяльності	1151,9	16100,7	7827,2	1213,5	2896,6	4905,2
Рентабельність активів	0,15	1,58	0,61	0,92	1,56	2,58
Рентабельність капіталу	1,07	11,80	5,39	2,30	4,60	10,91
Назва показника	2002 рік	2003 рік	2004 рік	2002 рік	2003 рік	2004 рік
	ВАТ СКБ “Дністер”			ВАТ “Електрон Банк”		
Статутний капітал (тис. грн.)	27500,0	27500,0	37004,7	27630,0	40000,0	40000,0
Регулятивний капітал (тис. грн.)	36384,3	40967,3	60397,3	45610,9	58172,3	88448,3
Фінансовий результат діяльності	1865,2	1510,8	4438,0	4397,8	6188,0	4905,2
Рентабельність активів	0,88	0,57	1,08	3,15	3,10	1,62
Рентабельність капіталу	6,84	3,69	9,35	11,95	10,64	6,63

Зі звітних даних про діяльність банківських установ нашого регіону за 2002–2004 роки, а також за 2005 рік робимо висновок, що до складу пропонованої ПФГ найкраще ввести АТ “Кредит Банк (Україна)” та ВАТ “Банк Універсальний”, оскільки їхні статутний капітал і фінансовий результат діяльності найкращі.

На теренах Львівської області діє тільки одна інвестиційна компанія ЗАТ “Карпати-Інвест”, тому ми пропонуємо ввести її до складу нашої ПФГ. Для оцінки діяльності даної інвестиційної компанії було проаналізовано фінансову звітність за 2005 рік (вартість чистих активів фонду – 579,2 тис. грн., зокрема не використано 0,12 ПМС на суму 1,26 грн.; у власності фонду перебувають: акції відкритих акціонерних товариств Львівщини, закритого акціонерного товариства “Нідерландсько-українські агропроекти” – 880 шт., а також акції інших акціонерних товариств та векселі – на суму 526,6 тис.грн.; вартість інших активів фонду – 5,5 тис.грн.; заборгованості: перед бюджетом – немає, дебіторська – 491,0 тис.грн., кредиторська – 1185,8 тис.грн.)

У Львівській області діє дві найпотужніші страхові компанії ВАТ СК “Скайд-Вест” (співпрацює з АТ “Кредит Банк (Україна)”) і ЗАТ СК “Універсальна”, основні фінансові показники яких наведено в табл.7.

Таблиця 7

**Основні показники діяльності страхових компаній
Львівської області по роках**

Фінансовий показник	ВАТ СК “Скайд-Вест”			ЗАТ СК “Універсальна”		
	2002 р.	2003 р.	2204 р.	2002 р.	2003 р.	2204 р.
Статутний фонд, тис. грн.	10026	10630	20630	6	11	18,6
Сума страхових премій, млн. грн.	46,6	54,3	72,77	42,3	51,03	98,5
Страхові резерви, млн. грн.	14,355	17,8	25,26	1,3	21,2	39,9
Страхові продукти, млн. грн.	17Ю4	42	46	12,1	19,9	46,5
Сплачені відшкодування, млн. грн.	12,9	17,1	31,93	8,5	10,01	33,75

Висновки і перспективи подальших досліджень

1. Запропоновано методичні засади створення промислово-фінансових груп на регіональному рівні, визначено переваги санації підприємств шляхом утворення ПФГ, запропоновано класифікацію ПФГ у галузі виробництва деревини і целюлозно-паперової промисловості за різними характеристиками (спосіб створення; центр створення групи; масштаби діяльності; тип організаційної побудови; вид групи; за масштабами виробництва, кількості підприємств-учасників, середньосписковою чисельністю працюючих), що дає змогу розширити теоретичні аспекти функціонування регіональних промислово-фінансових груп.

2. Для ПФГ у регіонах особливого значення набуватиме державна підтримка з боку місцевих органів самоврядування із метою інтенсифікації розвитку економіки на місцях. Місцеві органи самоврядування повинні відпрацювати додаткові заходи щодо підтримки учасників ПФГ, зокрема спрощення процедури реєстрації ПФГ і скасування певних вимог щодо діяльності підприємств; надання довгострокових кредитів підприємствам-учасникам; звільнення, частково або повністю від місцевих податків; надання податкових кредитів із метою реінвестування в межах ПФГ; пільгові умови оренди або передавання на умовах безоплатності в тимчасове користування майна, яке перебуває у комунальній власності.

3. У Львівській області є всі можливості для створення ПФГ в деревообробній, целюлозно-паперовій, поліграфічній промисловості і видавничій справі, оскільки існує велика кількість підприємств цієї галузі, достатня кількість природних та людських ресурсів та потреба у проведенні санації підприємств. Також спостерігається стабільне надходження іноземних інвестицій у цю галузь промисловості – на початок 2005 року вони становили 32508,74 тис. дол. США.

Реалізація запропонованої ідеї створення ПФГ у деревообробній, целюлозно-паперовій, поліграфічній промисловості та видавничій справі дасть змогу підвищити конкурентоспроможність продукції цієї галузі та певним чином вплинути на економіку західного регіону.

4. Щодо перспектив подальших досліджень: можна провести наукові дослідження щодо запропонованої ПФГ у розрізі конкретної підгалузі, наприклад, видавничої справи або ж дослідити ефективні методи діагностики в управлінні кризовими явищами промислово-фінансових груп.

5. Подальша активна позиція у загальноєвропейському процесі щодо створення і розвитку ПФГ сприятиме підвищенню іміджу країни на міжнародному рівні, формуванню сприятливих умов для інтеграції нашої держави до європейського співтовариства.

1. Колісник М.К. Аналіз зарубіжного досвіду діяльності промислово-фінансових груп // Вісник Державного університету "Львівська політехніка", 1999. – № 368. – С. 164–168. 2. Колісник М.К., Алексєєв І.В. Фінансові аспекти розвитку промислово-фінансових груп у системі державного регулювання економіки: Зб. наук. праць. "Роль фінансово-кредитної системи у стимулюванні економічного зростання в Україні". – Луцьк: Волинський державний університет ім. Лесі Українки, 1999. – С. 170–173. 3. Колісник М.К. Ільчук П.Г. Санація підприємств через створення промислово-фінансових груп у системі державного регулювання економіки: Зб. Наук. праць Львівського регіонального інституту державного управління УАДУ при Президентові України. – Львів, 2002. – Вип. 1, 2. – С. 182–188.

УДК 338.48

Г.Р. Копець

Національний університет "Львівська політехніка"

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ У ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНІЙ СФЕРІ

© Копець Г.Р., 2006

Проаналізовано недоліки і перспективи розвитку логістики у туристично-рекреаційній сфері, розглянуто шляхи вирішення проблем управління туристично-рекреаційною сферою. На основі вивчення та узагальнення зарубіжного досвіду визначено перспективи подальших досліджень і розвитку логістики, фінансових інструментів та інформаційних технологій у туристично-рекреаційній сфері.

In this article the lacks and prospects of logistics and development tourism-recreation orb are analyzed, the ways of the decision of problems of management of development tourism-recreation orb are considered. On the basis of study and generalization of foreign experience the prospects of subsequent researches and development of logistic, financial instruments and information technologies are definite in a tourism-recreation orb are considered.

Постановка проблеми. Удосконалення управління та впровадження логістичних підходів у туристично-рекреаційній сфері пов'язано із наявними можливостями та перспективами її розвитку в Україні. Туризм є важливою сферою світової економіки, динамічною галуззю народного господарства багатьох країн та передумовою ефективною регіональної економіки. Туризм забезпечує десяту частину світового валового національного продукту, щорічне зростання інвестицій в індустрію туризму становить близько 30 %. Одна з найбільш прибуткових сфер світової економіки – індустрія туризму – використовує приблизно 7 % світового капіталу. На початку 90-х років ХХ ст. частка туризму становила більше ніж 10 % світової торгівлі товарами і послугами, а у 2005 році прогнозувалося, що туризм повинен вийти на перше місце у світі за цим показником [1, с. 5].

Рекреація і туризм належать до найбільш динамічних галузей народного господарства у світі. Причому темпи зростання доходів від рекреації і туризму значно перевищують ці темпи в інших галузях [2, с. 261]. Отже, туристично-рекреаційна сфера (ТРС) в Україні, як і в багатьох країнах світу, може стати важливим джерелом прибутків. Перспективи розвитку логістики у туризмі сприяють покращанню якості туристичного продукту, здешевленню туристичних послуг та наближенню їх до міжнародних стандартів.